

Doç. Dr. Sururi AKTAŞ
Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Öğretim Üyesi

**Prosedürel Doğal Hukuk:
Lon L. Fuller'in Hukuk Kavramı**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	vii
İÇİNDEKİLER.....	ix
KISALTMALAR.....	xi
GİRİŞ	1
A- Fuller'in Doğal Hukuk Kavramının Temel Yapısı	5
I- Genel Olarak	5
II- Hukuk- Ahlâk İlişkisi	10
1- Hukukun Dışsal Ahlâkı ve Maddî Anlamda Doğal Hukuk.....	10
2- Hukukun İçsel Ahlâkı (Internal Morality of Law): Yasallık İlkeleri.....	16
a) Genel Olarak.....	16
b) Hukukun İçsel Ahlâkının (Yasallığın) Temel İlkeleri.....	17
aa) Genellik İlkesi	17
bb) İlan Edilme (Yayımlanma) İlkesi	20
cc) Geriye Yürümezlik İlkesi.....	22
dd) Açıklık (Belirlilik) İlkesi.....	24
ee) Çelişmezlik İlkesi	25
ff) İmkânsız İstememe İlkesi.....	28
gg) Süreklilik (İstikrar) İlkesi.....	29
hh) Resmî Eylemler ile İlan Edilen Kuralların Örtüşmesi İlkesi (Kurallarla, Bu Kurallarının Uygulamalarının Örtüşmesi)	30

---

c) İçsel Ahlâk İlkelerinin Ahlâki Karakteri	32
3- Hukukun İçsel Ahlâk İlkelerinin Yerine Getirilememesi: Bir Alegori.....	53
4- Hukukun İçsel Ahlâkının Yerine Getirilmemesinin Sonucu.....	57
5- Hukukun İçsel Ahlâkının Bileşenleri: Ödev Ahlâkı ve İdeal Ahlâk	58
6- Hukukun Amaçsal Bir Girişim Olması	62
B- Hukuk Devleti İdeali Açısından Lon L. Fuller.....	69
C- Hukukî Pozitivizmin Reddi	79
I- Genel Olarak Hukukî Pozitivizm.....	79
II- Fuller'in Hukukî Pozitivizmi Algılayışı.....	81
III- Ayrılabilirlik Tezinin Reddi.....	83
IV- Ayrılabilirlik Tezi Bağlamında Hart-Fuller Tartışması	91
D- Beşerî Etkileşim Olarak Hukuk.....	99
E- İrade ve Aklın Uzlaştırılması.....	107
SONUÇ	113
KAYNAKÇA	117